

Kommunal- og moderniseringsdepartementet  
Postboks 8112 Dep  
0032 OSLO

Deres ref.

Vår ref.  
16/258-66/DGI

Dato  
12.12.2017

## Nytt kommunenavn ved sammenslåing av Åfjord og Roan

Språkrådet viser til forespørselen fra Åfjord og Roan 23. oktober, der vi blir bedt om å komme med ei tilråding til navn på den nye kommunen når Åfjord og Roan i Sør-Trøndelag blir slått sammen. Vi blir også bedt om å vurdere et eventuelt samisk parallellnavn for kommunen. Vi gir her vår tilråding for det norske navnet, og beklager at svaret ikke har kommet før. Når det gjelder samisk parallellnavn, vil vi ettersende svaret så snart det foreligger en uttalelse fra Sametinget. Vi har spurt om mulig samisk parallellnavn både for *Åfjord* og *Bjørnør*.

Kommunestyret i Roan ønsker *Bjørnør* som kommunenavn, mens Åfjord vil ha *Åfjord* (vedtatt i kommunestyremøter 26. oktober 2017). Et tredje alternativ, *Nord-Fosen*, ser ikke ut til å ha stor oppslutning i noen av kommunene.

Språkrådet mener *Åfjord* er den beste navnekandidaten når det er Åfjord og Roan som slås sammen. Hadde også Osen kommune vært med, ville *Bjørnør* ha vært et godt valg.

### Allment om navnevalg ved kommunesammenslåing

Når to eller flere kommuner slår seg sammen, står spørsmålet om navn sentralt. Et hovedprinsipp i *lov om stadnamn* (stedsnavnloven) er «å ta vare på stadnamn som språklege kulturminne» (§ 1). Vi mener dette prinsippet bør følges i høy grad også ved fastsetting av navn på sammenslåtte kommuner, sjøl om det er åpenbert at ett eller flere eksisterende kommunenavn må vike i ei sammenslåing.

Det finnes flere muligheter:

- 1 Ett av de eksisterende navna kan brukes videre. For eksempel ble navnet *Ullensvang* valgt da Ullensvang og Kinsarvik (og Eidfjord) i Hordaland slo seg sammen i 1964. Ofte vil navnet på en bykommune brukes videre, som da Tønsberg og Sem i Vestfold slo seg sammen i 1988.
- 2 To navn kan brukes videre. Eksempel: *Nore* og *Uvdal* i Buskerud, *Aurskog-Høland* i Akershus. Vi rår særlig ifra bruk av bindestrek i denne typen dobbeltnavn, og mener generelt det er bedre å komme fram til ett navn.
- 3 En nylaga konstruksjon basert på eksisterende namn. Et eksempel på dette er *Nærbø*, tidligere *kommune i dagens Hå kommune i Rogaland*, danna av av Bø og Njærheim i 1830-åra. Dette er en uvanlig navnelagingsmåte i Norge, og



den tar egentlig ikke vare på noe eksisterende navn, men danner et nytt, og vi mener slike navnelaginger ikke er ønskelige (jmfør stedsnavnloven § 1).

- 4 Et eksisterende navn som ikke er kommunenavn, blir tatt i bruk. Eksempel: *Ringerike* i Buskerud, som ble valgt da kommunene Hole, Tyrstrand, Hønefoss, Norderhov og Ådal slo seg sammen. (Hole gikk seinere ut.) Ringerike har tradisjon som inndelingsnavn, og vi mener det er ei god løsning å velge slike navn når det er mulighet til det. En annen variant fra denne reformen er *Bjørnafjorden* i Hordaland, som ikke har tradisjon som inndelingsnavn, men derimot som et naturnavn som i utstrekning i høy grad dekker de sammenslåtte kommunene.

### Vurdering av navn på den nye kommunen

Det er altså to kandidater som peker seg ut om særlig aktuelle i diskusjonen om navn på den nye kommunen: *Åfjord* og *Bjørnør*. Det er fordeler og ulemper med begge kandidatene.

#### *Åfjord*:

*Åfjord* er i dag navnet på den største av de to kommunene, og vil være et naturlig sentrum i den nye kommunen. Sjøelve *Åfjord*-navnet er av naturnavnet *Åfjorden*, på fjordarmen som strekker seg fra Lysøysundet og innover til sentrum i *Åfjord*. Opphavlig omfatta *Åfjord*-navnet altså bare en liten del av dagens *Åfjord* kommune. Her er det et naturnavn på et relativt avgrensa område som har gitt navn til hele kommunen, en nokså vanlig måte å lage kommunenavn på.

Hovedinnvendinga mot å bruke *Åfjord* som navn på den nye kommunen kommer naturlig nok fra Roan, der en mener at *Åfjord*-navnet ikke er dekkende for hele kommunen. Dette er sjølsagt rett, men det at et navn på et sentralt område eller en sentral kommune blir utvida til å gjelde flere kommuner, er altså den vanligste navnelagingsmåten ved sammenslåinger.

#### *Bjørnør*:

*Bjørnør* er et historisk navn og var fram til 1892 egen kommune som bestod av dagens Osen og Roan, samt Stokksund, som i 1964 ble en del av *Åfjord* kommune. Navnet er fortsatt godt innarbeidd lokalt i området. Ei viktig innvending mot å velge *Bjørnør*-navnet er at det også omfatter Osen kommune, som har sagt nei til sammenslåing med Roan og *Åfjord*. Ordføreren i Osen har i eget brev til den lokale navnegruppa framheva at det vil være uheldig å gi den nye kommunen navnet *Bjørnør*, siden det fremdeles er sterkt knytta til Osen, gjennom for eksempel *Bjørnør prestegjeld*, *Bjørnør historielag*, *Bjørnør lensmannskontor*, *Bjørnør utvikling*. Dersom Osen kommune hadde vært en del av sammenslåinga, ville *Bjørnør* kommune ha vært et svært godt navnealternativ for den nye kommunen. Når Osen kommune nå ikke er en del av den nye kommunen, vil navnet *Bjørnør* kunne skape en del forvirring, i og med at en også finner *Bjørnør* i bruk på flere organisasjoner og foretak som hører til i Osen. Hvis Osen i framtida skal innlemmes i en ny kommune sammen med dagens *Åfjord* og Roan kommuner, bør navnet *Bjørnør* drøftes på nytt.

#### *Nord-Fosen*

Navnet *Nord-Fosen* har vært lansert som et tredje alternativ, men ser ikke ut til å ha stor oppslutning i noen av kommunene. Vi mener at *Nord-Fosen* ikke er et heldig

navn på den nye kommunen. Navnet blir for lite dekkende, siden ikke flere av de nordlige kommunene på Fosen inngår i denne sammenslåinga.

### **Tilråding**

Språkrådet tilrår at den nye kommunen blir hetende *Åfjord* kommune. *Bjørnør* er også et godt alternativ, men Bjørnør omfatter et større område enn yttergrensene for den nye kommunen, særlig fordi Osen kommune ikke er en del av denne sammenslåinga.

Vennlig hilsen

Åse Wetås  
direktør

Daniel Gusfre Ims  
seksjonssjef

*Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrifter.*

Mottakere:

Kommunal- og  
moderniseringsdepartementet      Postboks 8112 Dep    0032                      OSLO  
Roan kommune  
Åfjord kommune

Kopi til:

Nina Britt Berge